

**Acte de lliurament de la Medalla d'Honor del Parlament
al reverend arquebisbe Desmond Tutu**

Í N D E X

Lliurament

de la Medalla d'Honor del Parlament, en la categoria d'or,
al reverend arquebisbe Desmond Tutu (p. 3)

NOTA

Aquesta publicació és impresa en paper ecològic (definició europea ECF), en compliment del que estableix la Resolució 124/III del Parlament, sobre la utilització del paper reciclat en el Parlament i en els departaments de la Generalitat, adoptada el 30 d'abril de 1990.

Lliurament de la Medalla d'Honor del Parlament, en la categoria d'or, al reverend arquebisbe Desmond Tutu

La moderadora (en off)

Tot seguit començarà l'acte de lliurament de la Medalla d'Honor del Parlament de Catalunya al reverend arquebisbe Desmond Tutu.

Sou pregats de desconnectar els aparells de telefonia mòbil.

Moltes gràcies.

Ens parla el molt honorable senyor Joan Rigol, president del Parlament de Catalunya.

El president

Senyor, aquest Parlament que us acull és hereu d'una mil·lenària institució coneguda en l'època medieval per «pau i treva». Enmig de les lluites sagnants dels nobles entre ells i dels vassalls amb els seus senyors, que comportava tota mena d'actes vandàlics per destruir l'enemic –poblats saquejats, collites cremades, esglésies violades, bestiar degollat i desori sense fi–, va néixer un moviment encaminat a la reconciliació gradual, mitjançant períodes d'armistici que anessin preparant el terreny cap a una pau definitiva.

L'Església fou capdavantera d'aquest moviment pacificador, i al Concili de Toluges, a la Catalunya nord, l'any 1027, Oliba, abat de Ripoll i bisbe d'Osona, en absència del titular de la diòcesi d'Elna, presidí una assemblea conciliar on per primera vegada es dictaminaren les constitucions que havien de regir els períodes de descans en la lluita. Des de les nou hores del dissabte fins a la primera hora dels dilluns es prohibia a tothom d'atacar el seu enemic dins el territori sotmès a la treva. Era un primer pas, sens dubte petit però significatiu, cap a un procés de recerca d'una pau molt més àmplia i, a la llarga, definitiva; era un compromís realista per a aconseguir de mica a mica l'objectiu.

El nostre poble, al llarg de la seva mil·lenària història, no ho ha tingut gens fàcil a l'hora de fer respectar la seva identitat nacional. No sempre li ha estat possible trobar una sortida incruenta en la defensa dels seus drets civils, malgrat que li ha estat reconeguda la capacitat negociadora, pactista, per tal d'aconseguir la pau pels camins raonables.

La darrera experiència viscuda –quaranta anys de dictadura franquista durant els quals vam sofrir una vegada més persecució en allò que més ens identifica com a poble: la llengua i la cultura–, hem mirat de superar-la mitjançant una transició política pacífica. Inflexibles en els nostres principis, i sense claudicar en els nostres drets, hem procurat i procurem encara recuperar-los per mitjans democràtics amb la força de la raó i del diàleg amb els altres pobles de la península.

Potser això fa més llarg el camí; malgrat tot, no volem afluixar en aquest desig de construir el nostre futur pels camins de la democràcia, de la convivència i de la tolerància. Camins que vós coneixeu prou bé, que ara han estat els vostres en aquesta llarga marxa cap a la superació de l'*apartheid* de la República de Sud-àfrica.

Vós, senyor, vaú néixer en un país on la discriminació racial portava prop de tres-cents cinquanta anys ben arrelada, des del 1652. Els nouvinguts havien convertit en esclaus els dos pobles majoritaris –el san i el khoikhoi– que habitaven aquell indret, com també ho feren amb persones portades d'altres contrades de l'Àfrica. Quan el 1815 els anglesos s'apoderaren de la colònia holandesa, malgrat provenir d'un país que havia prohibit la venda d'esclaus i en tot l'imperi britànic havia nascut un moviment en pro de l'abolició de l'esclavitud, no per això canvià la situació.

Vós, que des de petit havíeu sofert en pròpia carn la injustícia de la discriminació durant els anys d'estudi a Londres, allà vàreu poder comprovar la gran diferència de comportament que hi havia entre els anglesos del Regne Unit i els seus compatriotes de Sud-àfrica. Mentre a la capital de l'imperi, una funcionària reprenia un blanc que pretenia passar-vos al davant, allà feien més i més insuportable l'*apartheid*.

Hendrik Verwoerd, el fanàtic racista, imposava noves lleis discriminatòries: autobusos reservats per als blancs, prohibició de freqüentar les mateixes platges, de compartir espais públics, com els camps d'esport o piscines, i establiments de *homelands*, zones pobres i improductives. En una d'elles foren reclosos els seixanta mil habitants de Sophiatown, ciutat on exercí el seu ministeri sacerdotal el pare Trevor Huddleston, el qual –com vós heu reconegut en més d'una ocasió– va desvetllar el vostre sentiment cristià de defensa dels drets dels més febles. Ell, fervent seguidor de l'estratègia de la no-violència de Mahatma Gandhi i de Martin Luther King, va esdevenir president del Moviment Anti *Apartheid* al Regne Unit, i vós vaú seguir-li les petjades.

Ja professor a Alice i capellà de la Universitat de Fort Hare, el cèlebre maig francès de 1968 va ser un moment clau en la vostra presa de posició. La brutal repressió de la policia davant la plantada pacífica dels estudiants us va commoure profundament. Vint anys més tard, encara ho recordàveu amb aquestes paraules: «Mai no havia plorat tant com aquells dies.»

El vostre nomenament com a degà de Johannesburg, l'any 1975, va omplir de satisfacció els ciutadans de color. Mai una persona de color havia ocupat un càrrec tan eminent. Assumint la vostra representativitat, vaú enviar una carta al primer ministre, John Vorster, en què li manifestàveu la vostra preocupació pel futur del país: «Tinc la sensació», dèieu, «la por cada vegada més intensa que si no es prenen mesures dràstiques, molt aviat, la sang i la violència esclataran a Sud-àfrica inevitablement. El poble negre», continuàveu, «ha aguantat fins aquí, però no podrà fer-ho més. La gent, arribada ja a la desesperació extrema per la situació de desesperança, injustícia i opressió, usarà mitjans més contundents. Em temo que hem arribat a un punt sense retorn», dèieu, «en què els esdeveniments se'ns escaparan de les mans i ja res no podrà evitar un desenllaç sagnant indescriptible.» Una vegada més, van fer orelles sordes als vostres clams profètics.

Des dels vostres diferents llocs de responsabilitat pastoral com a bisbe de Lesotho i secretari general del Consell de les Esglésies Sud-africanes, vaú continuar,

mitjançant discursos, articles, sermons i entrevistes, fent crides a favor de la justícia i la convivència, fins a ser titllat de revolucionari pel Govern i la premsa, que us va motejar com a «insecte amb ulleres fosques». De fet, mai no va predicar la violència i només repetíeu que l'*apartheid* contradiu la Bíblia i les ensenyances del cristianisme.

L'acusació que us feien els dirigents del vostre país no va ser compartida més enllà de les seves fronteres. Per això, el 15 d'octubre del 84, us fou concedit el Premi Nobel de la Pau amb el qual es donava suport no solament a vós, sinó, com vós dèieu, a molts altres individus i grups africans que per la seva lluita en pro de la dignitat humana, la fraternitat i la democràcia són l'admiració del món sencer. Així ho va reconèixer en el vostre discurs d'agraïment, tot dient: «Aquest premi és per a vosaltres: tres milions i mig de persones que heu estat apartats de les vostres llars i llançades com si fòssiu escombraries, però el món sencer us admira. Admirem que sigueu gent que continua estimant la pau», dèieu.

Tan gran era el vostre compromís amb els mètodes pacifistes que fins i tot va amenaçar de fer les maletes i deixar el país si no acabava la violència amb què fins i tot els militants del Congrés Nacional Africà, partit nascut amb ideologia pacifista, desesperats de tanta miopia i injustícia per part dels governants del Partit Nacionalista, actuaven davant les provocacions constants de les forces policiaques. «Matar, encara que ens provoquin, és una equivocació», repetíeu. «La nostra causa és justa i noble; això farà que s'imposi i ens doni la victòria. No podeu, per aconseguir la llibertat, emprar els mètodes cruels que usen els nostres enemics contra nosaltres.»

Aquesta prèdica, però, us va comportar també molta incomprensió per part dels vostres. Malgrat tot, va merèixer en tot moment el reconeixement de la jerarquia. De Lesotho va passar a Johannesburg, i finalment, el setembre de 1986, va ser nomenat arquebisbe de la Ciutat del Cap, seu primada de l'Església anglicana a Sud-àfrica.

Des de la catedral d'aquella ciutat, entre càntics i pregàries, va encapçalar la manifestació més multitudinària de denúncia per l'aniquilació que el Govern de Botha duia a terme dels moviments anti *apartheid*. L'astorament de la policia, que no sabia què fer, i l'ordre de dispersió que us exigien no us va fer fer marxa enrere, i va ser arrestat juntament amb altres companys de viatge. El temor a la indignació del món sencer va fer molt curta la vostra detenció; vós sabíeu que era una reivindicació que tard o d'hora triomfaria. Havíeu dit: «Sí, hi haurà encara molts més detinguts, més desapareguts, més deportats i morts, sí, la lluita serà dura, però finalment serem lliures. Ningú no ens detindrà en el camí de la llibertat, ni les bales de la policia, ni els gossos, ni els gasos lacrimògens, ni la presó, ni la mort. No, res no ens detindrà, Déu està amb nosaltres», dèieu.

Dos anys més tard, el president De Klerk, en un intent d'apaivagar la pressió internacional, alliberava els presos polítics, entre ells Nelson Mandela, legalitzava el partit del Congrés Nacional Africà i decretava l'aboli-

ció de l'*apartheid*. El 1993, s'aprovava una nova constitució i, l'any següent, el líder del partit capdavanter de la lluita esdevenia president de la República de Sud-àfrica. El llarg, difícil i cruent recorregut cap a la democràcia tenia un final feliç. I en aquest pelegrinatge vós heu estat cabdill i guia.

Therefore, do not be surprised that the Parliament of this little land, Catalonia, feeling itself to be the upholder of the pacifist spirit that has been rooted for so long in our people—just as I explained at the beginning of this address—, has been very sensitive to the recognition of your merits in the defense of the fundamental rights of people. And inasmuch as this Institution has established the «Medal of Honor to illustrious figures who are deserving of exceptional recognition», the Bureau of this Parliament, by unanimous vote of its members on 9 may 2000, has resolved to grant the Gold Medal of Honor to Your Grace, the Most Reverend Desmond Tutu, «for your path of commitment to civil rights, promoting the use of integrative nonviolent methods, and for your high sense of ethical demand and your decisive contribution to reconciliation and to the surmounting of the racial segregation that has fractured the South African society for so long, a contribution that has had a great echo at world level, in favor of human dignity, brotherhood and democracy».

Thank you very much.

(Traducció.)

Per tant, no us estranyi que el Parlament d'aquesta terra petita, Catalunya, sentint-se ell mateix portador de l'esperit pacifista arrelat d'antic en la nostra gent—com he dit al començament del meu parlament—, hagi estat molt sensible al reconeixement dels vostres mèrits en la defensa dels drets fonamentals de les persones. I ja que la nostra institució va establir la «Medalla d'Honor per a figures il·lustres que mereixen un reconeixement especial», la Mesa d'aquest Parlament, per unanimitat de tots els seus membres, el 9 de maig de l'any 2000, decidí atorgar la Medalla d'Honor, en la categoria d'or, a l'excel·lentíssim i reverendíssim senyor Desmond Tutu «per la seva trajectòria de compromís amb els drets civils, la promoció de l'ús de mètodes no violents i integradors, i pel seu gran sentit d'exigència ètica i la seva contribució decisiva a la reconciliació i la superació de la segregació racial que ha fracturat la societat sud-africana durant tant de temps, una contribució que ha tingut un gran ressò arreu del món a favor de la dignitat humana, la germanor i la democràcia.

Moltes gràcies.

(Aplaudiments.)

La moderadora (en off)

Té la paraula la senyora Imma Folchi, oficiala major del Parlament de Catalunya.

L'oficiala major

«Acord de la Mesa del Parlament de Catalunya adoptat el dia 9 de maig de 2000.

»La Mesa, per unanimitat dels seus membres i a proposta del president, ha acordat atorgar la Medalla

d'Honor del Parlament en la categoria d'or al reverend Desmond Tutu per raó de la seva trajectòria de compromís amb els drets civils fomentant la utilització de vies integradores i no violentes i pel seu alt sentit d'exigència ètica i la seva decisiva aportació en la reconciliació i la superació de la segregació racial que ha fracturat la societat sud-africana durant tant de temps, aportació que ha tingut un gran ressò a escala mundial en pro de la defensa de la dignitat humana, la fraternitat i la democràcia.

»Palau del Parlament.

»Signat: secretària primera de la Mesa, senyora Carme Valls, i president del Parlament, senyor Joan Rigol i Roig.»

La moderadora (en off)

El president del Parlament de Catalunya imposa la Medalla d'Honor.

(*Forts aplaudiments.*)

El reverend arquebisbe Desmond Tutu ens dirigeix unes paraules.

El reverend arquebisbe Desmond Tutu

Mister President, very distinguished ladies and gentlemen, and all of you eminent members of the Catalan Parliament, *bon dia*. I greet you very warmly as someone whose heart has been very deeply touched by the honor that you bestow on me. Often, when you come to places where you are asked to speak, they would say, «Oh! Oh, you know, he is very well known. He doesn't need to be introduced.» Well, I don't know about that, because one day I was in San Francisco and a lady rushed up to me and greeted me very warmly and said, «Hello, Archbishop Mandela» (*rialles*), which made it seem like she wanted two for the price of one. It is a very, very great honor that you have bestowed on me. It's a very great privilege because you have now interrupted your plenary session so that we could have this ceremony.

Moltes gràcies. Thank you very much from the bottom of my heart.

When one comes to places such as this, with the kind of history they have..., you have a building which used to be the headquarters of the military in the time of the dictatorship, and there is a great symbolism in the fact that that building, which was a source of oppression and injustice for your people, can today be the source of democracy, it is the seed of democracy from which the laws, just laws, can now emerge. And there is a wonderful, wonderful symbolism in how you have been able to transform, transform something that was the source of ugliness, and transform it into something beautiful.

We have tried something like that at home, where something evil, horrible, something that the world condemned completely—*apartheid*—could be transformed into something that the world today admires. We now have a South Africa that is free; a South Africa that is democratic; a South Africa that tries to be nonracial; a South Africa that tries to be nonsexist; a South Africa

that seeks to recognize the different peoples of our country, so we are a country that has got eleven official languages, so that every one must feel that the things that are dear to them—like your language and your culture, as you said in your address—, which in the past were stamped on, and now have emerged as a glorious, glorious part of the world's legacy. We, in our country, are seeking to recognize that language and culture are then close to people's heart, they are identity.

We were able to win a great victory over the awfulness of *apartheid*, but it was because we were supported by people like you. People prayed for us; people were ready to boycott South African goods for us. And so our victory is really your victory as well; and I have the very great privilege on behalf of all of our people at home to say to you, «*Moltes, moltes gràcies* for all that support that you gave us.»

Now, I want to clap you to say thank you. But, now, if I clap you all by myself, people would say, «Hmmm. No, there is something wrong in his head.» So I'm going to ask you to join me in clapping you and all of those wonderful, wonderful people who supported us so that today a Nelson Mandela can have emerged from prison and become this icon of reconciliation and forgiveness. Will you join me in clapping you?

(*Forts aplaudiments.*)

(*Traducció.*)

Senyor president, molt honorables senyores i senyors, i tots vosaltres, il·lustres membres del Parlament català, bon dia, us saludo càlidament perquè m'heu arribat al cor amb l'honor que m'heu fet. Sovint, quan vas a llocs on t'han convidat a parlar, diuen: «Ah! Sabeu?, és molt conegut. No cal presentar-lo.» Bé, no n'estic segur, perquè un dia era a San Francisco i una senyora va venir corrents cap a mi, em va saludar molt afectuosament i em va dir: «Hola, arquebisbe Mandela!» (rialles), com si en volgués dos pel preu d'un. És un molt gran honor el que m'heu fet. És un gran privilegi, perquè heu interromput la sessió plenària per poder celebrar aquesta cerimònia. Moltes gràcies. Us ho agraeixo des del fons del cor.

Quan véns a llocs com aquest, amb la història que t'enen..., en aquest cas teniu un edifici que va ser quarter militar durant la dictadura i hi ha un gran simbolisme en el fet que aquest edifici, que va ser font d'opressió i injustícia per a la vostra gent, pugui avui ser font de democràcia, és la llavor de la democràcia de la qual les lleis —lleis justes— poden sorgir. I hi ha un simbolisme meravellós en la manera com heu pogut transformar el que va ser origen de lletjor en una cosa bonica.

A Sud-àfrica, hem intentat una cosa semblant: una cosa dolenta i terrible —l'apartheid—, que el món va condemnar totalment, s'ha convertit en una cosa que el món avui admira. Avui, tenim una Sud-àfrica lliure; una Sud-àfrica democràtica; una Sud-àfrica que intenta ser no racial; una Sud-àfrica que intenta ser no sexista; una Sud-àfrica que cerca poder reconèixer els diferents pobles que la conformen, car som un país amb onze llengües oficials, de manera que tothom senti que les coses que estima —com ara la llengua i la cultura, com heu dit en el vostre parlament—, i que van ser

oprimides ara han ressorgit com una part meravellosa del llegat del món. Nosaltres, en el nostre país, cerquem reconèixer que la llengua i la cultura són prop del cor de la gent, són identitat.

Hem estat capaços d'obtenir una gran victòria sobre l'horror de l'apartheid. Però ha estat gràcies al haver suport de gent com vosaltres. La gent ha pregat per nosaltres; la gent ha estat disposada a boicotejar els objectius sud-africans. Per tant, la nostra victòria és en realitat també la vostra victòria; i tinc el gran privilegi, en nom del nostre poble, de dir-vos: «Moltes, moltes gràcies per tot el suport que ens heu donat.»

I bé, ara us vull aplaudir per donar-vos-en les gràcies. Però si us aplaudeixo jo sol, la gent dirà: «Mm!. No acaba de tocar-hi del tot, aquest.» Per tant, us demanaré que m'acompanyeu i us aplaudiu, i aplaudiu tota aquella gent meravellosa que ens va donar suport i va fer que avui Nelson Mandela sigui fora de la presó i s'hagi convertit en una icona de la reconciliació i el perdó. Oi que aplaudireu amb mi?

(Aplaudiments.)

La moderadora (en off)

Ens parla el molt honorable senyor Jordi Pujol, president de la Generalitat de Catalunya.

El president de la Generalitat (Sr. Jordi Pujol i Soley)

Well, Archbishop Desmond Tutu, I'm very glad to have you among us today. It is for us an honor, so we thank you very much for coming and we thank you very much for accepting the award of our Parliament.

I will be very short because you are in a hurry, isn't it? I myself also. You must go to the University for the nomination of Doctor Honoris Causa. We are in a hurry, I will be very short. And therefore I will repeat more or less the same words in the University. As I speak quicker in Catalan than in English, therefore I will speak Catalan, now. You understand that. Well.

(Traducció.)

Bé, arquebisbe Desmond Tutu, estic molt content de tenir-vos avui aquí entre nosaltres. Per nosaltres és un honor, i per tant, us agraïm la vostra visita i que hàgiu acceptat la distinció del nostre Parlament.

Seré molt breu perquè teniu pressa. Jo també, ja que heu d'anar a la universitat pel nomenament com a doctor Honoris Causa. Tenim pressa, per tant, seré breu, i repetiré més o menys les mateixes paraules que a la universitat. I com que parlo més de pressa en català que no en anglès, seguiré en català. Ho enteneu, oi? Bé.

Bé, simplement unes molt breus paraules –el senyor arquebisbe ha d'anar a la Universitat Pompeu Fabra, que li ha donat el doctorat *Honoris Causa*–, simplement per recordar que el poble de Catalunya ha estat especialment sensible sempre –i Déu faci que sempre ho siguem– a tot el que significa opressió; opressió per

raó de raça, per raó de llengua, per raó de religió, per raó d'identitat, per raó de manera de ser, no? Ha estat, el poble de Catalunya, i és, sensible, per tant, a tota la problemàtica de l'Àfrica del Sud, i consegüentment valora molt les persones que han sabut lluitar amb energia, amb força i convicció, també amb èxit, a més, en aquest cas, contra aquestes situacions.

El cas de l'Àfrica del Sud –com vostès saben– amb el seu *apartheid* i altres fets discriminatoris, altres fets opressors, ens ha impactat a tots molt, ha impactat molt la consciència dels catalans. I la lluita admirable de tants homes i dones, negres, blancs, de tota mena, de tota condició, de dintre i de fora de l'Àfrica del Sud, la lluita de tota aquesta gent contra aquesta situació inhumana ha tingut sempre un suport decidit a Catalunya i ha provocat, sobretot –sobretot, a més–, la nostra admiració, més perquè, a més, molts d'ells –el senyor arquebisbe n'és un cas; també ho ha estat Nelson Mandela– han sabut oposar actituds de pau a les actituds de violència, i perquè, a més, han sabut superar els seus problemes donant molt la cara, no?

L'arquebisbe és el president d'aquella Comissió que se'n diu per la Veritat i la Reconciliació –per la Veritat i la Reconciliació. És a dir, una comissió que diu –i consti que hi ha altres actituds que també són vàlides, que són més properes a algunes que nosaltres hem tingut–..., però ells van dir: «Superarem el nostre passat, superarem els odis, superarem, doncs, tota aquesta història, diguem-ne, fosca, no a base de l'oblit, no a base d'arraconar el passat, de ficar-lo en un racó i no pensar-hi més, sinó d'enfrontar-nos-hi de cara, amb la cara descoberta, i dient cadascú de nosaltres –cadascú de nosaltres, perquè tothom deu tenir la seva responsabilitat, poca o molta, molts en tenen moltes més que els altres, naturalment–..., però a veure què és el que hem fet malament, avergonyim-nos-en, si cal, tots plegats, i tots plegats sapiguem-ho superar i sapiguem iniciar una època de convivència.»

I això és el que han fet i això és el que ell ha presidit i això és el que ell, amb la seva autoritat moral, juntament amb altres –el president Mandela, per exemple–, han fet possible. Per tant, sé que interpreto el sentiment d'aquest Parlament dient que és una figura molt benvinguda i que és una figura per la qual sentim una molt especial admiració.

Gràcies.

(Aplaudiments.)

El president

Moltes gràcies a tots vostès per la seva assistència en aquest acte i moltes gràcies al senyor arquebisbe per haver acceptat aquesta cosa que pot semblar un símbol, que és que la insígnia del Parlament de Catalunya estigui ben a prop del seu cor.

Moltes gràcies a tots vostès.

(Aplaudiments.)